

Gesproken woord geldt

Beste collega's

De berichtgeving over de handelswijze van de directeur van IKL, het opstappen van twee gedeputeerden, en de link die daarbij wordt gelegd met de Limburgse bestuurscultuur: het is schadelijk voor het imago van onze mooie Provincie en voor het vertrouwen in het openbaar bestuur. En dat raakt ieder van ons, mijzelf nadrukkelijk ook. Maar in eerste instantie is de ontstane situatie bij IKL natuurlijk zeer schadelijk voor haar medewerkers en al die duizenden vrijwilligers die zich jaarlijks met hart en ziel inzetten voor ons Limburgs landschap. Het liefst zouden we het wellicht allemaal zo snel mogelijk achter ons willen laten. Maar zo werkt het natuurlijk niet. De onderste steen in deze casus moet boven: het moet duidelijk worden wat zich in de top van IKL heeft afgespeeld, en of er sprake is geweest van schendingen van integriteit. En ook alle andere eventuele vragen in dit kader verdienen een antwoord. En dat antwoord en die duidelijkheid komen er ook, gelet op de inmiddels vier onderzoeken die als gevolg van de recente gebeurtenissen zijn of worden gestart. De onderste steen in deze zaak komt boven. De Limburgers hebben recht op de feiten, en willen met ons een beter Limburg. En ik wil er geen misverstand over laten bestaan: als de berichten in media ten aanzien van IKL bevestigd worden in de gestarte onderzoeken dan is er wat mij betreft sprake van onaanvaardbaar en onuitlegbaar handelen.

En tegelijkertijd moeten we ons erop voorbereiden dat dit misschien niet de laatste zaak zal zijn en niet de laatste onderste steen die boven moet komen. En let wel: dat zeg ik niet omdat ik nu enige concrete aanwijzing heb dat er nog andere kwesties spelen, maar omdat de dynamiek die nu is ontstaan mogelijk een katalysator zal zijn voor mensen om vragen te stellen bij zaken waar men voorheen wellicht geen vragen bij had. Over hoe bepaalde zaken tot stand zijn gekomen, hoe bestuurders daarin hebben geacteerd, hoe relaties lopen. Dat is onderdeel van het sociale proces dat we als regio doormaken en mede een gevolg van het actieve integriteitsbeleid dat we vanuit dit huis voeren. Opgeteld is dat een louterend proces, dat onderweg wellicht nieuwe ongewenste zaken

aan het licht zal brengen, maar dat uiteindelijk als proces niet alleen goed is, maar ook nodig.

Dat proces is overigens niet pas nu begonnen. In tegendeel: als Staten heeft u zo'n vijftien jaar geleden al een eerste integriteitsbeleid geformuleerd. Daar hebben u en ik sindsdien op voortgebouwd. Met vaste risicoanalyses bij de benoemingen van Gedeputeerden bijvoorbeeld op basis van extern onderzoek, daar waren we als provincie Limburg de eerste mee. Sinds 2012 doen alle gemeenten in onze regio dat ook en pas vijf jaar later werd het landelijk ingevoerd. We zijn de enige Provincie waar de CdK spiegelgesprekken voert met alle Statenleden, voor hun aantreden. En het benoemingenkader dat u in 2016 heeft geïnitieerd, is ook nog steeds uniek in Nederland. Dat zijn allemaal concrete markeerpunten op de lijn die we als het gaat om integriteit met elkaar volgen, we leggen er nadrukkelijk het vergrootglas op, zijn transparant en we handelen ernaar. Ik doe dat zelf bijvoorbeeld door in de dagelijkse praktijk actief zaken bespreekbaar te maken, ik bespreek met mensen de dilemma's die ze tegenkomen, ik wijs hen op hun verantwoordelijkheid. En hoewel ik ongetwijfeld niet onfeilbaar ben, probeer daarbij de mogelijkheden die ik in mijn rol heb, ten volle te benutten. Daarmee is ons beleid bepaald geen papieren tijger. Het leidt tot bewustzijn en tot meer concrete meldingen en mede daarom kunnen er kwesties naar boven komen die niet in de haak zijn, of lijken te zijn. Van belang is om in dat soort gevallen de protocollen op orde te hebben en te volgen. Protocollen, die we met elkaar hebben afgesproken: als er iets lijkt te spelen, dan wordt daar melding van gemaakt, en volgt er onderzoek naar de feiten (waarheidsvinding), om daarna conclusies te trekken en vervolgens de lessen toe te passen. Dat is de zorgvuldige manier om enerzijds aan te pakken wat er niet goed gaat en anderzijds de stabiliteit en kwaliteit in het bestuur te waarborgen. Limburg verdient namelijk beide. Want laat ik daar ook helder over zijn: integriteit is ook oordelen op basis van zorgvuldig uitgevoerd onderzoek.

Het is daarom ook dat ik ervoor heb gekozen om op basis van de eerste berichtgeving over de IKL-casus nog dezelfde dag een melding integriteit te doen en opdracht te geven tot een extern onderzoek. Dat is immers conform het protocol zoals we dat samen hebben afgesproken en bovendien in lijn met onze

gedeelde opvatting dat dit soort kwesties om een proactief handelende Gouverneur vragen. Omdat in deze casus de suggestie zou kunnen worden gewekt dat mijn CDA-lidmaatschap belemmerend zou kunnen werken, heb ik op mijn eigen initiatief het opdrachtgeverschap voor het externe onderzoek aan de Commissie Integriteit gedelegeerd. Zo probeer ik alle waarborgen aan te brengen die nodig zijn om deze zaak tot de bodem uit te zoeken en mijn rol als CdK zuiver te houden. En uiteindelijk dus ook de lijn vast te houden die we samen rond het thema integriteit hebben afgesproken. Niet integer handelen strijdt met alles waar ik als mens en in mijn functie als gouverneur van Limburg voor wil staan. Ik hecht zeer aan het onderzoek en het debat dat wij over de uitkomsten daarvan met elkaar zullen voeren.

Ik ben zeer gemotiveerd om de komende tijd samen met u gestaag blijven investeren in ons integriteitsbeleid. Niet enkel alles doen om 'schending van' te bestrijden, maar ook met elkaar in debat gaan over hoe we de 'schijn van' kunnen tegengaan. Zoals ook de Zuidelijke Rekenkamer ons heeft geadviseerd. De eerste bijeenkomst daarover is al gepland. En dat debat is wat mij betreft onderdeel van de voortdurende dialoog die we met elkaar in de regio voeren over de bestuurscultuur die we in deze Provincie willen hebben, de waarden en normen waar we samen voor willen staan en de vertaling die deze moeten krijgen in ons handelen. Dat moet de uiteindelijke opbrengst zijn van de lijn die we volgen en het louterende proces dat daarbij hoort. Een opbrengst waar Limburg recht op heeft en waar ik, met u, voor sta en zou willen blijven staan.

Dat geldt ook voor het huidige College van Gedeputeerde Staten. Net zoals het college – u heeft dat in de GS-brief kunnen lezen – wil staan voor de uitvoering van alle beleidskaders die in uw Staten veelal met brede en vaak wisselende meerderheden zijn vastgesteld. Ook het college is gemotiveerd en beschikbaar om de grote uitdagingen van de komende tijd aan te gaan.

Dank u wel.